

abeceda i pravopisanje

Januar 2018

а	b	С	č	d	dj	dž	е	ě	f	g	h	i	j	ja	ju	k	1	lj
a	б	ц	Ч	Д	дь	дж	6	غ خ	ф	Г	х	И	j	Я	Ю	К	Л	ль
m	n	nj	0	р	q	r	s	š	šč	t	tj	u	v	w	х	у	z	ž
M	н	НЬ	0	П	К	р	С	ш	щ	т	ТЬ	У	- 1	3	кс	Ы	3	ж

V latinici i cirilici jest možno vměsto ${\bf y}$ pisati prosto ${\bf i}$

i vměsto ě pisati prosto e. Napr. **ryba→riba rěka→reka**

Palatizacija i eufonija: $k \rightarrow \check{c}$, $h \rightarrow \check{s}$, $g \rightarrow \check{z}$, $cj \rightarrow \check{c}$, $sj \rightarrow \check{s}$, $zj \rightarrow \check{z}$ Napr.: $Gr\check{e}k \rightarrow gr\check{e}\check{c}sky$ $prah \rightarrow pra\check{s}ny$ $Bog \rightarrow bo\check{z}sky$ $prosju \rightarrow prosju$

- Staroslovjansko jatj=₺=ë se može pisati bez diakritiky kako ie ili prosto e. Podobno č, š, ž se mogut pisati kako cz, sz, zs.
- Staroslovjansko u jest na počatkah slov kako šč, ale potom kako č. (napr. ščít, pomoč, občina, svěča)
- 3. V cirilici možno koristiti ligatury

шч $\rightarrow$ щ ьу/jу $\rightarrow$ ю ьа/jа $\rightarrow$ я

Medžuslovjansky jezyk drži morfologično pravopisanje. Koren slov se piše rovno v vsih padežah. Englijske, latinske i grečske slova imajut svoje orig. pravopisanje ale s medžuslovjanskymi zakončenjami (architektura, biologija ...).

imeniky

	BRAT (živ.) (	GRAD (neživ.)		mužsky tvrdy vzor			
					dvojina		
N	brat	grad	brat-i	grad-y	brat-a	grad-a	
Α	brat-a	grad	brat-ov	grad-y	brat-u	grad-a	
G	brat-a	grad-a	brat-ov	grad-ov	brat-u	grad-u	
L	brat-u	grad-u	brat-ah	grad-ah	brat-u	grad-u	
D	brat-u	grad-u	brat-am	grad-am	brat-ama	grad-ama	
1	brat-om	grad-om	brat-ami	grad-ami	brat-ama	grad-ama	
٧	brat-e!	grad-e!	brat-i!	grad-y!	brat-a	grad- <mark>a</mark> !	

	MUŽ (živ.) N	OŽ (neživ.)			mužsky	mužsky mekky vzor		
	jed		mno		dvojina			
N	muž	nož	muž-i	nož-e	muž-a	nož- <mark>a</mark>		
Α	muž-a	nož	muž-ev	nož-e	muž-u	nož- <mark>a</mark>		
G	muž- <mark>a</mark>	nož-a	muž-ev	nož-ev	muž-u	nož-u		
L	muž-u	nož-u	muž-ah	nož- <mark>a</mark> h	muž-u	nož-u		
D	muž-u	nož-u	muž-am	nož- <mark>a</mark> m	muž-ama	nož- <mark>a</mark> ma		
1	muž-em	nož-em	muž-ami	nož- <mark>a</mark> mi	muž-ama	nož- <mark>a</mark> ma		
٧	muž-u!	nož-u!	muž-i	nož-e!	muž-a	nož- <mark>a</mark> !		

Mužske objekty, ktore aktivno dělajut někaky proces, sut *životne* (od pytanja KTO?) i po tutoj pričině imajut akuzativ rovny s genitivom. Ostalne objekty sut *neživotne* (od pytanija ČTO) i imajut v jednině akuzativ rovny s nominativom.

napr.: **gospod peče hlěb.** (hlěb ne može pečti = jest neživotny) **gospod vidi člověka**. (člověk može viděti = jest životny)

Slova mužskogo roda zakončeni na -a imajut v jednině klonjenje po tvrdom vzoru **žena** ili mekkom vzoru **duša**, ale v množině i dvojině imajut normalny mužsky vzor.

napr.: vladyk-a, vladyk-y, vladyk-ë, vladyk-u, vladyk-o, ... (jednina) vladyk-i, vladyk-ov, vladyk-am, vladyk-ami, ... (množina)

	ŽENA	DUŠA		ž	ženske tvrdy i mekky vzory			
	jednina				dvojina			
N	žen-a	duš-a	žen-y	duš-e	žen-ě	duš-i		
Α	žen-u	duš-u	žen-y	duš-e	žen-ě	duš-i		
G	žen-y	duš-e	žen	duš-(ej)	žen-u	duš-u		
L	žen-ě	duš-i	žen-ah	duš-ah	žen-u	duš-u		
D	žen-ě	duš-i	žen-am	duš-am	žen-ama	duš-ama		
	žen-oju	duš-eju	žen-ami	duš-ami	žen-ama	duš-ama		
٧	žen-o	duš-e! (-o!)	žen-y!	duš-e!	žen-ě!	duš-i!		

	KOST (MYŠ,	RADOST, PET,	ŠEST, DESET, (	OČI, UŠI,)	žensky sogl. vzor	
	jed					
N	kost	deset	kost-i	oč-i	kost-i	
Α	kost	deset	kost-i	oč-i	kost-i	
G	kost-i	deset-i	kost-ij	oč-ij	kost-ju	
L	kost-i	deset-i	kost-jah	oč-ah	kost-ju	
D	kost-i	deset-i	kost-jam	oč-am	kost-jama	
1	kost-ju	deset-ju	kost-jami	oč-ami	kost-jama	
V	kost-i	deset-il	kost-i	oč-i	kost-i	

Vse čiselniky zakončene na soglasniky –T i –Č (PET,ŠEST, ... DESET, TRINADSET, ... DVADESET, TYSEČ) imajut klonjenje kako KOST v jednině: šest, šest-i, šest-ju ... Dualne slova OKO, UHO imajut dual rovne s množinoju vzora KOST s palatizovanym korenom: oč-i, oč-ij, oč-am ... uš-i, uš-ij, uš-am ... where čj,šj,žj → č,š,ž.

	SĚLO	POLJE		s	srědne tvrdy i mekky vzory			
					dvojina			
N	sěl-o	polj-e	sěl-a	polj- <mark>a</mark>	sěl-ě	polj-i		
Α	sěl-o	polj-e	sěl-a	polj- <mark>a</mark>	sěl-ě	polj-i		
G	sěl-a	polj-a	sěl	polj-(ej)	sěl-u	polj-u		
L	sěl-u	polj-u	sěl-ah	polj-ah	sěl-u	polj-u		
D	sěl-u	polj-u	sěl-am	polj-am	sěl-ama	polj-ama		
	sěl-om	polj-em	sěl-ami	polj-ami	sěl-ama	polj-ama		
٧	sěl-o!	polj-e!	sěl-a!	polj-a	sěl-ě!	polj-i!		

	-NRT-			specialne vzory			
		jedı					
N	den	im-e	mat-i	dět-e			
Α	den	im-e	mat-i	dět-e			
G	dn-e	im-en-e	mat-er-e	dět-et-e			
L	dn-i	im-en-i	mat-er-i	dět-et-i			
D	dn-i	im-en-i	mat-er-i	dět-et-i			
-1	dn-em	im-en-em	mat-er-ju	dět-et-em			
٧	dn-i!	im-e!	mat-i!	dět-e!			

Na razlišenje od staroslovjanskogo jezyka, specijalne vzory imajut svoje klonjenje toliko v jednině. Množina i dual jest v normalnyh mekkyh vzorah: dn-i=kost-i, imen-a=poli-a, mater-e=duš-e, dět-i=kost-i, ...

Medžuslovjansky jezyk koristi nestale $[\textbf{e}/\cdot]$ i $[\textbf{o}/\cdot]$:

otec, od·ca December, Decemb·ra članok, član·ka pes, p·sa ...

naučno pravopisanje v slovniku i cirilica

zapis	etymologija iz PSL	zapis	etymologija iz PSL
ę	nasal A	ć	redukovany Щ
ų	nasal 🛪	ď	ДЬ
ò	vokalizovany b	ť	ТЬ
è	vokalizovany b	ň	НЬ
å	O → A (napr. kråva)	ľ	ЛЬ
	ę ų ò è	e nasal A u nasal X ò vokalizovany b è vokalizovany b	e nasal A ć u nasal A ď ò vokalizovany b ť

	cirilic			
ě	E	ъ		
šč	ШЧ	Щ		
ja	JA	Я		
ju	JУ	Ю		

zaimeniky

ja			my	vy				
ja (az)	ty		my	vy	na	va	kto	čto
mene	tebe	sebe	nas	vas	na	va	kogo	čto
mene	tebe	sebe	nas	vas	naj	vaj	kogo	čego
mně	tobě	sobě	nas	vas	naj	vaj	kom	čem
mně	tobě	sobě	nam	vam	nama	vama	komu	čemu
mnoju	toboju	soboju	nami	vami	nama	vama	kym	čim
	ty!		my!	vy!	na!	va!		

	TOJ TA T	0					tvrdy vzor
	m.ž. jedn.				m.ž.m.	m.n.m. ž.m. s.m.	dvojina
N	t-oj		t-a	t-o	t-i	t-e	t-e
	t-ogo	t-oj	t-u	t-o	t-yh	t-e	t-e
G	t-ogo		t-oj	t-ogo	t-yh		t-u
	t-on	1	t-oj	t-om	t-yh		t-u
D	t-on	nu	t-oj	t-omu	t-ym		t-yma
	t-ym		t-oju	t-ym	t	-ymi	t-yma
٧	ty!				١	/y!	va!
	ON ONA	ONO					

ON ONA	ONO			mekky vzor				
m.ž. jedn.	m.n. jedn.	ž. jedn.	s. jedn.	m.ž.m.	m.n.m. ž.m. s.m.	dvojina		
on		on-a	on-o	on-i	on-e	on-e		
(n)j-ego	(n)j-ej	(n)j-u	(n)j-e	(n)j-ih	(n)j-e	(n)j-e		
(n)j-ego		(n)j-ej	(n)j-ego	(n)j-ih		(n)j-u		
(n)j-	em	(n)j-ej	(n)j-em	(n)j-ih		(n)j-u		
(n)j-	emu	(n)j-ej	(n)j-emu	(	n)j-im	(n)j-ima		
(n)j-im		(n)j-eju	(n)j-im	(	n)j-imi	(n)j-ima		
ty!				\	ry!	va!		

Mekky vzor klonjenja (-ego, -emu, ...) imajut zaimeniky:
MOJ-MOJA-MOJE, TVOJ-TVOJA-TVOJE, NAŠ-NAŠA-NAŠE, VAŠ-VAŠA-VAŠE,
VSEj-VSA-VSE, KOJ, KOJA, KOJE, ČIJ, ČIJA, ČIJE ...
Tvar n- pišemo toliko v padežah s prědlogom:
slyšu jego, rabotaju za njego, idu s njimi, pišu jemu, idu k njemu

		DODDY		tvrdy vzor						
		DOBRY		pridavniky						
		m.ž. jedn. m.n. jedn.			m.ž.m.	m.n.m. ž.m. s.m.				
		dobr-y	dobr-a	dobr-o	dobr-i	dobr-e	dobr-e			
1		dobr-ogo dobr-y	dobr-u	dobr-o	dobr-yh	dobr-e	dobr-e			
1		dobr-ogo	dobr-oj	dobr-ogo	(	dobr-yh	dobr-u			
1		dobr-om	dobr-oj	dobr-om	(	dobr-vh				
	D	dobr-omu	dobr-oj	dobr-omu	(	dobr-yma				
		dobr-ym	dobr-oju	dobr-ym	(	dobr-ymi	dobr-yma			
ı		dobr-y!	dobr-a	dobr-o	dobr-i	dobr-e	dobr-e!			
		SVĚŽI					mekky vzor			
		m.ž. jedn. m.n. jedn.	ž. jedn.	s. jedn.	m.ž.m.	m.n.m. ž.m. s.m.	dvojina			

	SVEZI	_					mekky vzor
	m.ž. jedn.				m.ž.m.	m.n.m. ž.m. s.m.	dvojina
Ν	svěž-i		svěž-a	svěž-e	svěž-i	svěž-e	svěž-e
Α	svěž-ego	svěž-i	svěž-u	svěž-e	svěž-ih	svěž-e	svěž-e
G	svěž-ego		svěž-ej	svěž-ego	9	svěž-u	
L	svěž	svěž-em		svěž-em	9	svěž-u	
D	svěž-emu		svěž-ej	svěž-emu	svěž-im		svěž-ima
1	svěž-im		svěž-eju	svěž-im	svěž-imi		svěž-ima
٧	svěž-i		svěž-a	svěž-e	svěž-i svěž-e		svěž-e

GRADACIJA	bez palatizacije	s palatizacijeju do č,š,ž
superlativ	naj-bogat-ějš-i (iz)	naj-draž-ejš-i (iz)
komparativ	bogat-ějš-i (od)	draž-ejš-i (od)
	bogat-y	drag-y
augmentativ	naj-bogat-y	naj-drag-y
kračenie: tv	rrd-ěi-ši—tvrd-ši krat-čei-ši-	→krat-ši bogat-ĕi-ši→bogat-

IM	ĚΤΙ	glagoly	tvrdy -eš vzor_
inf		im-ĕ-ti	
L-p	participij	im-ě-l im-ě-la im-ě-lo in	n-ě-li im-ě-le
gla	agolno ime	im-ě-nje (od prošlo	ogo pasivnogo participija)
sučno	vrěme (tvrde glagoly m	ožut imati sučny koren nero	ovny s korenom infinitiva)
jec			dvojina
1 im	aj-u	imaj-emo	imaj-evě
2 im	aj-eš	imaj-ete	imaj-eta
3 im	aj-e	imaj-ut	imaj-ete
		aktivny sučny participij	imaj-uči ≈ jesmy
			imaj-emy ≈ sučny
		imaj! imaj-mo! imaj-te!	
prošlo	vrěme (infinitivny kore	n i samoglasnik iz infinitivn	ogo zakončenja)
jec	dnina	množina	dvojina
1 im	-ě-h	im-ě-hmo	im-ě-hova
2 im	-ě-še	im-ě-šte	im-ĕ-šta
3 im	-ě-še	im-ě-hu	im-ĕ-šte
		aktivny prošly participij	im-ě-vši ≈ b-y-ty
		pasivny prošly participij	im-ĕ-ny ≈ b-y-vši

Pasivny prošly participij tvrdyh glagolov -iti -eti -uti -yti jest -ity -ety -uty -yty: piti→pity, kleti→klety, obuti→obuty, kryti→kryty ... vse druge imajut -•ny.

VARITI		mekky -iš vzor			
infinitiv	var-i-ti				
L-participij	var-i-l var-i-la var-i-lo v	ar-i-li var-i-le			
glagolno ime	var-je-nje (od prošl	ogo pasivnogo participija)			
sučno vrěme (mekke glagoly i	majut sučny koren rovny s	korenom infinitiva)			
1 var-ju (var-im)	var-imo	var-ivě			
2 var-iš	var-ite	var-ita			
3 var-i	var-et (var-it)	var-ite			
	aktivny sučny participij	var-eči			
	pasivny sučny participij	var-imy			
imperativ	var-i! var-imo! var-ite!				
prošlo vrěme (infinitivny kore	n i samoglasnik iz infinitivn	ogo zakončenja)			
jednina		dvojina			
1 var-i-h	var-i-hmo	var-i-hova			
2 var-i-še	var-i-šte	var-i-šta			
3 var-i-še	var-i-hu	var-i-šte			
	aktivny prošly participij	var-i-vši			
	pasivny prošly participij	var-je-ny			
2 1	pasivny prosty participij	•			

Pasivny prošly participij mekkyh glagolov jest **–jeni –jena –jeno**, ale dj→dž (viděti, vidžu, vidiš, vidženy), tj→č (vratiti, vraču, vratiš, vračeny)

sj $\rightarrow$ š (prositi, prošu, prosiš, prošeny), stj $\rightarrow$ šč (koristiti, korišču, koristiš, koriščeny)...

Pasivny prošly participij vsih ostalnyh glagolov **–ati –*ti** jest **–any –ěny – eny:** dělati→dělany, pekti→pek–eny→pečeny ...

GLAGOLNE vrěmena	neizvršene glagoly	izvršene glagoly
buduče vrěme	budu pisati	budu napisati (napišu)
prědbuduče vrěme	budu pisal	budu napisal
sučno vrěme	pišu	
prědsučno vrěme	jesm pisal	jesm napisal
prošlo vrěme	pisah	napisah
prědprošlo vrěme	běh pisal	běh napisal

Aktivne glagolne participija možut tvoriti aktivny sučny i aktivny prošly prislovniky: delati $\rightarrow$ d

neredny glagol BYTI

	BYTI	cuity	5145	UI DI		
	infinitiv	b-y-ti				
	L-participij	b-y-l	b-y-la	b-y-lo	b-y-li	b-y-le
	glagolno ime	b-y-tje		(od prošl	ogo pasivr	ogo participija)
bu	duče vrěme					
1	bud-u	bud-em	0		bud-evě	
2	bud-eš	bud-ete			bud-eta	
3	bud-e	bud-ut			bud-ete	
					bud-emy	
im	perativ	bud-i! b	ud-imo!	bud-ite!		
su	čno vrěme					
	jednina	množina	3		dvojina	
1	jesm	jesmo			jesvě	
2	jesi	jeste			jesta	
3	jest = je	sut			jeste	
					sučny ≈ i	
		pasivn	ıy sučny	participij	jesmy ≈ i	maj-uči
pro	ošlo vrěme					
	jednina	množina	a		dvojina	
1	b-ě-h	b-ě-hmo	)		b-ě-hova	
2	b-ě-še	b-ĕ-šte			b-ĕ-šta	
3	b-ě-še = b-ě	b-ě-hu			b-ĕ-šte	
					b-y-vši ≈	im-ě-ny
		pasivn	y prošly	participij	b-y-ty ≈ i	m-ě-vši
ko	ndicional					
	jednina	množina	1		dvojina	
1	b-y-h	b-y-hmo	)		b-y-hova	
2	b-y-s	b-y-ste			b-y-sta	
3	b-y	b-yhu =	b-y		b-y-ste	

neredne glagoly VĚDĚTI, DATI, IDTI, JESTI

věděti, věděnje – věm, věš, vě, věmo, věte, vědut ... věděl, věděh ... vědi!, vědite! dati, danje – dam, daš, da, damo, date, dadut ... dal, dah ... daj! dajte! idti, idenje – idu, ideš, ide, idemo, idete, idut ... išel, ideh ... idi!, idite! jesti, jedenje – jedu, jedeš, jede, jedemo, jedete, jedut ... jedl, jedeh ... jedi!, jedite! (krasti, kradenie – kradu, kradeš, krade, krademo ... kradl, kradeh ... kradi!, ...)

prislovniky

Poslě tvrdyh soglasnikov jest zakončenje -o, poslě mekkyh **č š ž j** jest -e. napr.: dobr-o bystr-o už-e daž-e menš-e
Prislovniky iz pridavnikov zakončenyh na -sky imajut zakončenje -sky. napr.: pridavnik poljsky,a,o → prislovnik poljsky

GRADACIJA	bez palatizacije	s palatizacijej do č,š,ž
superlativ	naj-bogat-ěje (iz)	naj-draž-eje (iz)
komparativ	bogat-ěje (od)	draž-eje (od)
	bogat-o	drag-o
augmentativ	naj-bogat-o	naj-drag-o

prědlogy

s genitivom: bez, iz, do, od, u, kromě, poslě, vně, radi, ...

s dativom: k, protiv, ...

s akuzativom: nad, pod, prěd, črěz, v, za, na, vně, medžu, mimo, ...

s lokativom: o, po, pri, v, na, ...

s instrumentalom: s, nad, pod, prěd, za, medžu, ...

čiselniky

	jedin, jedna, jedno		jedinnadset	21	dvadeset jedin
	dva, dvě, dvě	12	dvanadset	22	dvadeset dva
	tri	13	trinadset	23	dvadeset tri
	četyri		četyrinadset		dvadeset četyri
	pet		petnadset		dvadeset pet
	šest		šestnadset		dvadeset šest
	sedm		sedmnadset		dvadeset sedm
	osm		osmnadset		dvadeset osm
	devet		devetnadset		dvadeset devet
	deset		sto deset		tyseč sto
	dvadeset		dvěsto		dva tyseč
	trideset		tristo		tri tyseč
	četyrideset		četyristo		četyri tyseč
	petdeset		petsto		pet tyseč
	šestdeset		šeststo		šest tyseč
	sedmdeset		sedmsto		sedm tyseč
	osmdeset		osmsto		milion
	devetdeset		devetsto		bilion
100	sto	1000	tyseč		nula

prvy	jedinnadsety	21	dvadeset prvy
vtory	dvadesety		dvěsotny
tretji (mekky vzor)	tridesety		dvěsto prvy
četvrty	četyridesety	210	dvěsto desety
pety	petdesety		pet tysečny
šesty	šestdesety		šest tysečny
sedmy	sedmdesety		sedm tysečny
osmy	osmdesety		milionty
devety	devetdesety		bilionty
desety	sotny		nulty

25 746 = dvadeset pet tyseč sedmset četyrideset šest.

25 746. = dvadeset pet tyseč sedmset četyrideset šesty.

dva, dvoh, dvom, dvoma tri, trěh, trěm, trěmi četyri, četyrěh, četyrěmi jedin, jednogo (TOJ) pet, peti... 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 (KOST) nula, nuly (ŽENA) sto, sta (SĚLO) tyseč, tyseči (KOST) milion, miliona (GRAD)

sovezniky

sojednjenja: i, ni ... ni razlučenja: ili, i ili popisanja: že odpora: ale, no pričiny: bo, zatože smysla: da

častice

soglašenja: da, ej odpora: ne, ni

pytanja: li naglašenja: ako ... potom ... inako

medžuslovniky

«značenje medžuslovnika takože imajut vse izrěčenja v navodnikah»

podredne izrěčenja

..., kde ... ..., ktoromu..., tako ..., kako ... toliko ..., koliko ... ..., že ... tvary iže, jegože, jimže, ... sut relativne zaimeniky od on, ona, ono

glagoljica

а	b	С	č	d	dj	dž	е	ě	f	g	h	i	j	ju	k	T	lj
											Ы						
m																	
											001						